СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 233. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 7-го жовтня 1937. VOL. XLV. No. 233. Jersey City, N. J., Thursday, October 7, 1937. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ У СПРАВІ ПЕРЕПИСУ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт звернувся з особистим закликом до всіх безробітних і тих, що працюють тільки час від часу, щоб допомогли зібрати перепис безробітних. Президент просить виповнювати формулярі, які почта розішле в днях 16 і 17 листопаду, точно, чесно й правдиво. Він теж запевняє безробітних, що як матиме в руках точні факти, тоді й лекше буде повести таку акцію, якаб дала безробітним роботу. Перепис є добровільний і його вислід залежатиме від доброї волі тих, що хотілиб працювати, але не мають праці.

АМЕРИКА ГОТОВА ВМІШАТИСЬ У ВІЙНУ.

ШІКАҐО. — До такого висновку приходять ріжні міродатні чинники, вислухавши промови Рузвелта про міжнародне положення. Президент натаврував в гострій формі всіх тих, що нарушують мир. Він не назвав по імені нікого, але всі згідні з тим, що він мав на думці Японію за її наступ на Китай, як теж Німеччину й Італію за їхнє вмішування у домашню війну в Еспанії. Президент зазначив, що Злучені Держави не будуть могти остатись невтральними і будуть змушені виступити проти напасників і тих, що ломлять мирові договори. Він казав, що не можна допускати, щоб цивільне населення гинуло невинно від бомбардовань і ґазів ненаситних напасників, що змагають до верховодства в спосіб, позбавлений усякої людяности і справедливости.

ЩО ОЗНАЧАЄ „ПРОТИ МІЖНАРОДНЬОЇ АНАРХІЇ"?

ВАШИНҐТОН. — Не можна допустити до „міжнародньої анархії", бо вона нищить усі підстави миру. Так говорив президент Рузвелт, а урядові кола толкують собі ці слова на ріжні лади. Це означалоб, що Злучені Держави готові тепер поперти морально Ліґу Націй у її змаганнях відтягнення Японії з Китаю. Може теж прийти до порозуміння Злучених Держав з іншими у справі торговельної бльокади напасників. І можливе те, що Злучені Держави видвигнуть Пакт Девятьох Держав, який ґарантував ненарушність Китаю. А може бути і так, що промова Рузвелта мала на цілі переконатись, який є сентимент американського загалу у справі воєнних подій в Европі й на Далекім Сході.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ФЕДЕРАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет Промислової Орґанізації взявся орґанізувати в юнію 869,000 робітників, занятих федеральним урядом. Акцію переводить „Юнайтед Федерел Воркерс оф Амеріка", якої провід подає, що вже зорґанізовано понад 6,000 таких робітників.

К.П.О., ЧИ А.Ф.П.?

ДЕНВЕР. — Американська Федерація Праці (А. Ф.П.) закидала „Нешенел Лейбор Рілейшенс Борд", що вона схиляється на сторону Комітету Промислової Орґанізації (К.П.О.). Ворен Меден, голова Краєвої Ради Робітничих Відносин, заявив публично, що такий закид є безосновний.

ПРОТИ ПРОТЕСТУ ПРОТЕСТАНТІВ У СПРАВІ ЕСПАНІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Яких 150 протестантських проповідників і світських людей підписали протест, звернений проти відозви еспанської католицької гієрархії, в якій католицьке духовенство виступило проти червоного уряду в Еспанії, а який то уряд протестуючі протестанти вважають „законним урядом". Протестуючим відповів довгим письмом монсіньор М. Реді, ґенеральний секретар „Нешенел Кетолик Велфер Конференс", заявляючи, що є дійсно чим журитися, коли духовники беруться боронити режім, що вимордував тисячі священиків і інших слуг Бога.

ПРОТИ КООПЕРАЦІЇ РОБІТНИКІВ З КОМУНІСТАМИ.

НЮ ЙОРК. — На нарадах „Ди Інтернешенел Лонґшорменс Асосіейшен" ухвалено однотолосно поперти кандидатуру судді Магонія на посадника міста. А це тому, що комуністи втягають робітників до спілки в акції за вибір Ля Ґвардії, а де комуністи, там є розвал робітничих юній і нищення американських інституцій. Тому з комуністами неможлива ніяка спілка.

ЗА СПИСУВАННЯ ПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ.

БАЛТІМОР. — Ще не ухвалено в конґресі закону у справі контролі запальної зброї і її примусової реєстрації. Так каже ґенеральний прокуратор Комінґс. А що маємо річно яких 12,000 убивств, то ніяка розумна людина не повинна противитись тому, щоб кожна пальна зброя була зареєстрована, бо тоді, каже прокуратор, лекше буде можна контролювати злочинців.

КОЖНИЙ 12-ТИЙ ЧЕХОСЛОВАК „СОКОЛОМ".

Спортові орґанізації в ЧСР мають разом 1,300,000 членів. З цього припадає на „Сокіл" 759,916 членів. Якщо взяти під увагу, що чехів і словаків (разом) є 9.2 міліона, то що 12-тий чехословак є „Соколом". За чехословацькими сокільськими орґанізаціями друге місце припадає Німецькому Спортовому Союзові з 209,845 членами, далі „Орлові" з 160,286, чехословацьким робітничим спортовикам 142,325 та Німецькому Робітничому Спортовому Союзові 42,538 членів. Решта наведеного числа припадає на менші руханкові орґанізації.

ОВОЧЕВІ НАПИТКИ ЗАМІСЦЬ КАВИ.

В Туреччині повели більшу акцію, щоб викорінити звичай пити каву. Каву мають заступити ріжного роду овочеві напитки, продуковані в Туреччині. За ввожену каву з закордону платить Туреччина грубі гроші.

„КЛЮБ ПОГАНИХ".

В Лондоні оснували „Клюб поганих", це є товариство, куди приймають тільки людей з якимось особистим „ганчом". Клюб охороняє їх перед нетактовністю окруження та дбає про їх матеріяльну забезпеку. „Клюб поганих" посередничить у подружних справах своїх членів, а ці подружжя звичайно найщасливіші. Члени „Клюбу поганих" ходять разом на спільні прогульки й притім не відчувають уже своєї меншевартости.

ВТОНУВ У ТОРФОВИЩІ.

В торфовищі коло Вейгерова, на Поморю, втонув 14-літній Чеслав Косіньскі.

ТИ МЕНІ, Я ТОБІ!

Литовський уряд позбавив права навчання всіх польських учителів приватних ґімназій, з винятком тих, що покінчили виленський університет. Згадані позбавлені права навчання польські вчителі в Литві не мали відповідних студій.

РОЗВЯЗАЛИ „ДИТЯЧИЙ САДОК" У БУСЬКУ.

Повітовий староста з Камінки Струмилової розвязав „Дитячий садок" у Буську, не подаючи ніяких мотивів розвязання. „Дитячий садок" у Буську вела взірцево п. Марія Ковальська. Що неправильного доглянула в її веденні польська влада, залишається покищо тайною. А вартоб це знати!

ДИВОГЛЯДИ.

Франко Лю в Едмонтоні, Алберта, має курятко-когутика, що має ледви 6 тижнів, а піє як старий, дорослий когут.

Цей самий чоловік виплекав на своїм городі грядку барабол, які в землі не мають ніяких бульв, але малі бульвочки ростуть на бадиллі.

Маврикій Процик, теж в Едмонтоні, виплекав величезну брукву на своїм городі. Важить вона 6 фунтів і 10 унцій і має в обемі 30 цалів.

З КРАЇНИ „ВЕСЕЛОГО, ЩАСЛИВОГО И ЗАМОЖНОГО" ЖИТТЯ.

У вінніпеґськім щоденнику „Вінніпеґ Трибюн" помістив Вилйем Ф. МекДермот кілька дописів з Москви, в яких він описує життя в большевицькій Росії. В дописі з 2-го вересня він пише таке: „В 1935 р. робітники на фармі, яку я відвідав, заробляли денно три фунти збіжжя і 29 копійок у готівці. При вимині за 29 копійок можна дістати менше-більше 7 канадійських центів. Одначе купча вартість тих 7 центів є така мала, що за них можна купити товару вартости двох центів.

„В останнім році робітники на тій самій фармі заробляли одну третину фунта збіжжя на день і два центи в готівці. Коли якийсь фармерський робітник працював цілий рік, кожного дня, і то без огляду, чи була погода чи слота, сніг чи мороз, то він міг заробити впродовж 12 місяців $7.30 у готівці, а в збіжжі міг одержати стільки, що тим збіжжям він не міг би утримати при житті одної курки".

ПІД ЗАМІТОМ ПІДПАЛУ ДОМУ „ЗВЙОНЗКУ СТШЕЛЕЦКОГО".

У Відзах, браславського повіту, на Виленщині, арештували мешканця цього містечка, Маймоса, литовця, під замітом підпалу дому „Звйонзку Стшелецкого" в Відзах.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ФАРМЕРА.

Пилип Тохняк, літ 58, 18 миль на північний захід від Тюлон, Ман., був так потовчений своїм бугаєм, що помер. Д-р Ж. М. Ґудвин ствердив, що бугай поломав Тухняковi кости і завдав тяжкі внутрішні рани.

НЕВДАЛЕ САМОГУБСТВО.

Із журби, що не мав фондів задоволити просьби своєї малої донечки і вернутись додому в Китаю, Вілйем Йонґ, китаєць-кухар у готелі в Реджайні, Саск., скочив в озеро Васкана опівночі, але не міг втопитися. В озері не було досить води.

Йонґа потягнули на поліцію і він признався до наміру самогубства. Коли він обіцяв, що не буде більше старатися позбавити себе життя і признав „надзвичайну дурноту" свого поступку, його пустили на волю з завішеною карою.

Йонґ розказував поліції, що памятає, як зайшов до озера, але що сталося потім, як скочив у воду, то нічогісінько не памятає. Коли прийшов до себе, був уже на дорозі, де його знайшла поліція.

ЗБИШКО ЦИҐАНЄВІЧ ПРИСВОЇВ СОБІ 300 ЗЛ.

З таким обвинуваченням проти польського змагуна, сьогодні вже 60-літнього, та орґанізатора змагів виступив „Центральни Звйонзек Запасьнікуф Польскіх" у Варшаві. Між іншим згаданий „Звйонзек" скинув Циґанєвіча також з місця свого голови.

МОЛИТВА УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

9-літній Володимир Козак з Шутової, повіт Яворів, відмовляє таку щоденну молитву: „Всевишній Боже! Дякую Тобі, що Ти створив мене українцем, сином Українського Народу, дитиною великої й багатої землі, братом українських Героїв. Дякую Тобі, Боже, що Ти дав нашому народові найкращу мову й пісеньку в світі. Всевишній Боже, поможи нашому народові діждатися кращої долі на власній, великій та багатій землі, а мене хорони, щоб я ніяким поганим учинком не згрішив, ані чести свойого Народу не сплямив. Амінь". Маленький Володко хотів би, щоб усі українські діти знали цю молитву та відмовляли її.

СЕР БЕНТІНҐ НЕ ДІСТАВ НІЧОГО ЗА ІНСУЛІН.

За свій винахід ліку на цукрівницю, званого інсуліном, не дістав сер Фредерик Бентінґ ані цента, але інші люди, що взялися цей винахід фабрикувати, заробили 400 тисяч долярів уже в першім році. Виявлено це на зборах Американського Хемічного Товариства в Рочестер, Н. Й. Д-р Моріс Фішбайн, що говорив в імені Товариства, сказав, що медична етика не позволила д-рові Бентінґові приняти за свій винахід більше як одного доляра, але д-р Е. Л. Ґочінсон, директор інституту, заснованого внаслідок Бентінґового відкриття, додав, що коли Бентінґові давали доляра, він його не приняв.

ОЦЕ ВАМ ВНУК!

76-літня Тіні Барановска у Вінніпеґу може похвалитися своїм внуком. Вона несла їсти своїм курям, коли Майк Тоні, її 19-літній внук з Портедж ля Прейрі, запропонував їй помогти. Вона радо передала йому відро в руки, але внук ударив її кілька разів відром по голові, аж приголомшив, опісля вкрав 30 долярів зо сховку і втік. Як довго стара лежала без притомности, вона сама не памятає, однакож остаточно очуняла і покликала лочовіка, що робив при картоплі пів милі від хати. Чоловік зателефонував до поліції, а ця відіслала її до шпиталю. Стара має кілька ребер поломаних і інші покалічення. Її стан небезпечний. Поліція шукає її многонадійного внука.

НАКАЗ ЗМІНИТИ ЖИДІВСЬКІ НАЗВИЩА.

Міністер внутрішніх справ Німеччини видав наказ у справі зміни назвищ жидівських мешканців і німців, що мають жидівські назвища. Німці чистої крови з жидівськими назвищами можуть без труду змінити їх. При поданнях вимагатимуть докладних доказів походження.

ЗАДУШИЛАСЬ ДИТИНА.

Маленька донечка пані Роберт Флемінґ у Вінніпеґу спала у візку на веранді, завинена коцами. Від часу до часу мати заглядала до дитини. Дві години пізніше, коли заглянула, знайшла дитину неживу, замотану в коцах.

„ЗВЙОНЗЕК ОБРОНЬЦУФ ЛЬВОВА" ПОГРОЖУЄ УКРАЇНЦЯМ

ЛЬВІВ. — В неділю, 1. вересня ц. р., відбулося надзвичайне зібрання членів „Звйонзку оброньцуф Львова", про яке „Дзеннік Польскі" написав статтю. В тій статті між іншим пишеться: „Зібрання скликано в справі українських останніх виступів на терені східньої Галичини і саботажів, доконаних ОУН. Під кінець зібрання предсідник піддав під голосування резолюцію, яку принято через аклямацію. Деякі уступи цеї резолюції звучать ось так: Резолюція стверджує, що проступки ОУН вдаряють у добро й честь Річипосполитої, її громадян і польського суспільства на південно-східніх землях. Зібрання осуджує ті факти і звертається до українського суспільства, твердячи, що воно мусить понести відповідальність за цей стан, коли не вміє, чи не хоче протиставитись актам ОУН." Далі резолюції закликають усіх поляків єднатися до боротьби з українцями й кінчаться погрозою: „Коли факти злочинів і саботажу не припиняться, тоді вони відповідять безпосереднім виступом проти спричинників і співвинних, хоча чужа їм була досі засада: око за око, зуб за зуб".

ПОЛЯКИ ВІДҐОРОДЖУЮТЬ ЖИДІВ.

ВАРШАВА. — В польських університетах відгороджено жидівських студентів від польських і призначено їм окремі місця у викладових салях, а також у ляборaторіях. Жидівські студенти гаряче проти цього протестували і в багатьох випадках не хотіли займати призначених їм місць та стояли цілий час викладів. А польські студенти вважають це великою перемогою їх протижидівського руху, що в останніх роках прибрав дуже гострі форми.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ШАНГАЙ. — Японські війська пішли наступом на укріплені позиції китайців і, не звертаючи уваги на град машинових крісів, старалися проломити китайські лінії. Але китайці не допустили їх і з тяжкими втратами змусили їх відступати. Японські літаки бомбардували Нанкін, столицю Китаю, яку вони хотіли бомбардувати пару тижнів тому, але з огляду на міжнародній протест стрималися на якийсь час. Вони також бомбардували Тайуан, столицю провінції Шансі. Японці скупчують на китайських водах багато воєнних кораблів. За обчисленнями військових знавців, японці дотепер у цій війні втратили біля 6,000 убитих, а китайці 20,000.

ЯПОНЦІ ХОЧУТЬ СТВОРИТИ ФЕДЕРАЦІЙНУ КИТАЙСЬКУ ДЕРЖАВУ.

ШАНГАЙ. — З достовірних джерел доносять, що японці задумують небавом перенести осідок імператора створеної ними манчуцької держави з Гсінкінґ до Піїпіну і зробити його імператором федераційної китайської републики, в яку входилиб Манчуко, Джіґоль і пять нових китайських провінцій: Гопег, Чагар, Шантун, Шансі і Суіюан.

СИН МУСОЛІНІЯ СЛУЖИТЬ В АРМІЇ ҐЕН. ФРАНКА.

РИМ. — Італійські ґазети потверджують, що 20-літній син Мусолінія, Бруно, служить як летун в армії ґен. Франка. Враз з ним є ціла летунська ескадрона, що складається з 23 бойових літаків найнодернішого типу. Бруно Мусоліні враз зо своєю ескадроною робить часті летунські напади на Валенсію, столицю червоної Еспанії. Факт, що італійська преса потвердила побут сина Мусолінія в армії ґен. Франка, означає, що Мусоліні рішився за всяку ціну не допустити до прогри ґен. Франка.

АНҐЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ВІДКИДАЮТЬ ЗВЯЗКИ З КОМУНІСТАМИ.

ЛОНДОН. — На своїй річній конференції анґлійська Партія Праці відкинула великою більшістю голосів спробу навязати звязки з комуністами та створити так званий „народній фронт" з ними. Проти звязку голосували представники 2,116,000 робітників, а за звязок 331,000. Сер Стафорд Крипс, лідер анґлійських комуністів, усіми способами обороняв комуністичну політику. Він говорив: „Лорд Сесил, Винстон Черчил і архиєпископ з Кантенбери є найбільшими противниками робітничої кляси, а проте деякі з найвидніших робітничих провідників виступають з ними з одної плятформи". На це один вуглекоп з Ленкешир вискочив і сказав: „Сер Стафорд є багатий чоловік. Він має багачів довкруги себе і ці баґачі є найбільшими ворогами робітничої кляси".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАСТРІЙ БОРОТЬБИ НАС ЗМІЦНЮЄ

Що краще для української справи: жити в атмосфері угодових спроб з поляками, чи в боротьбі з ними? На те можна знайти відповідь у польськім тижневику „Політика", в числі з 10. вересня б. р., в якім відомий польський публіцист Олександер Бохеньскі помістив статтю, затитуловану **„Скінчити з божевіллям"**. У тій статті взиває цей поляк польський уряд і польське громадянство взяти під увагу, що українці в Галичині ще в **1911** році мали **2,418** українських шкіл, а в **1930** році мали вже тільки **135** шкіл. Очевидно, що теперішній стан українського шкільництва в Галичині ще більш катастрофальний, а про інші українські землі під Польщею нема що й ґоворити, бо там під тим оглядом цілковита руїна. Бохеньскі стверджує далі що польський уряд дістав від українського політичного проводу все, чого бажав: заяву льояльности і повне попертя, але в заміну за те українці під Польщею не дістали буквально нічого. Університету і далі українцям не дають, а навіть не дозволяють на те, щоб такий університет був поставлений і удержуваний власними силами українського народу. Був, пише Бохеньскі, Тайний Український Університет, де професори викладали, а студенти вчились у підпіллі. Ні професорам ні учням не виказано ніяких протидержавних вчинків, а проте їх повязнили і засудили на довгі роки вязниці — за навчання без дозволу. Цей польський наступ на українські школи й українську мову виправдують, пише Бохеньскі, тим, що нібито дозвіл на такі школи „зміцнив би український рух", а вслід за тим і — відірвання українських земель від Польщі. Таке ставлення справи і таке поведення супроти українців називає Бохеньскі „божевіллям". Він іще каже, що редактори чи видавці таких польських часописів як „Ілюстровани Курер Цодзенни", що день за днем нацьковують проти українців і їх визивають простацькими, вуличними словами, повинні бути потягнені до відповідальности прокураторією, себто з уряду. Він каже, що треба попросту ломити руки над дурнотою польських ґазет і редакторів, що в такий спосіб воюють з українцями. І треба тремтіти за те, що є **такі**, котрі думають, що методи польщення, які приміняються навіть до культурного українського життя, можуть українців дійсно спольщити і зробити з них льояльних горожан Польщі. Навпаки, пише Бохеньскі, всі ті методи, як і провал угодової політики, тільки зміцняють терористичний рух, бо люди приходять до переконання, що **настрій боротьби зміцнює національну свідомість.** Переповнені українцями вязниці, пише Бохеньскі, ослаблюють між українцями угодовців, а зміцняють сепаратистів, тих, що бажають якнайскорше відірвати українські землі від Польщі. Екстермінаційна польська політика не знищить, на думку Бохеньского, „такого свідомого народу, як український". Вона тільки зміцнить у них дух боротьби.

ОБЄДНУЮТЬСЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ З КОМУНІЗМОМ

Як цей допис дійде до наших читачів в Америці, то вже буде по побаченні Мусолінія з Гітлером. Вже самий факт, що те побачення получено з таким приняттям, якого не зазнавали короновані особи за часів кайзера, вказує на те, що Німеччина привязує до цього побачення велику вагу. Щож зродило це побачення? які сподівання і чиї побоювання?

Великі сподівання звязують тут з отим побаченням усі ті, що їм дорога західня культура й цивілізація, і що розуміють, що загроза цій культурі й цивілізації походить з хижо імперіялістичної Москви, з її чинґізханськими ідеалами та жорстоко бузовірською психікою. Великі побоювання народжуються в усіх тих, що звязують свою долю саме з цею Москвою та з її плянами світового панування під гаслами і плащиком „диктатури пролетаріяту", і внесення в кожну націю братовбивчої війни та кривавого терору.

Нема сумніву, що головна тема розмов між Мусолінієм і Гітлером буде тема боротьби з московським комунізмом. Всі інші теми будуть у меншій чи більшій мірі стикатися з цією головною темою. Бо тимчасом, як у всіх інших ділянках міжнародньої політики, наприклад, у французько - італійських чи французько - німецьких, чи анґлійсько-італійських відносинах, можуть бути ріжні вирішення, залежно від багатьох чинників, яких ми тут навіть не можемо передбачити, в сфері політичних відносин між Німеччиною й Італією з одного боку, та Совєтщиною з другого боку, розвязка може прийти тільки у вирішній боротьбі. Треба визнати, що Італія фактично провадить цю боротьбу не тільки ідеольоґічно, на шпальтах часописів та книжок, але й збройно на полях та горах закривавленої Еспанії. Німеччинаж досі обмежується виключно на голосні промови. Є ще й друга ріжниця у відношенні до Совєтщини. Тоді, як італійські керівничі кола вже цілковито зрозуміли, що московський комунізм чи большевизм це тільки одна з форм московського імперіялізму, який може бути унешкідливлений тільки шляхом розділу московської совєтської імперії між нації, що поневолі входять у її склад, у Німеччині політика націонал - соціялізму, не зважаючи на своє загальне расистівське наставлення (життя є повне суперечностей!) продовжує відріжняти комунізм від Московщини і ніби булаб рада обмежитися на боротьбу з комунізмом, залишаючи **вцілості** простори московської імперії для московської білоґвардійщини. Так, ніби Сталін і компанія не викинули вже віддавна до смітника всі теорії „комунізму" та не почали практикувати науки московського царя Івана Лютого з його опричиною, щоправда, далеко перевищуючи її розмахом і жорстокістю. Але злий був би той учень, що не перевищає свого вчителя.

Отже можна надіятися, що в зустрічі між Мусолінієм і Гітлером ця головна ріжниця в поглядах на сучасність і особливо будучність Совєтщини буде вияснена й вирівняна. Московська імперія в **усіх її** виглядах і формах мусить **перестати існувати,** а на її руїнах повинні повстати нові, повні свіжих сил і любови до батьківщини, національні держави, що в плеканні національних цінностей збагачуватимуть світ творами ще досі ніде невиявленого духа.

Поза цією головною і найцікавішою **для нас** темою, буде там обговорена певно й еспанська проблема, будуть зачеплені далеко-східні справи, буде обговорене відношення до Франції й Анґлії, що ніяк не хочуть приставати до запроектованого віддавна единого фронту західніх чотирьох великих держав, і в усіх цих справах будуть певно приняті далекойдучі й обовязуючі рішення, до яких світ привязуватиме велике значіння, бо знає, що рішення цих людей означає **остаточне** рішення, себто силу.

Насувається питання, чи і наші цілі — осягнення великої незалежної соборницької української держави — знайшли в цій зустрічі потрібне зрозуміння. Про це нам скаже найближча будучність. А тимчасом, не оглядаючись на рішення інших, самі працюймо й орґанізуймося, в тім переконанні, що навіть великі вожди минаються, а нація все залишається і її цілі мусять бути за всяку ціну осягнені.

Евген Онацький, Рим.

СВІТЛА І ТІНІ ЛІТНИСЬКОВОГО РУХУ В КАРПАТАХ

(Для „Свободи").

Рік-річно рояться наші любі Карпати від маси літників, котрі у вакаційнім часі приїздять сюди подихати свіжим повітрям та відпочати на лоні природи. Наші мешканці деяких гірських сіл стільки й мають доходу, що з літників, то му на літній „сезон" вичікують вони мов „каня на дощ".

І правдою є, що літники дають багатьом нашим селянам заробіток, правдою є, що українські літники є для наших селян ще і моральною остоєю у зіткненні нашого села з міським, чужим по дусі і національності елементом. Бо крім матеріяльного заробітку від літника наш селянин дуже легко деморалізується при постійних зносинах з людьми іншої національности, іншого стану, інших переконань. І ця обставина є саме злою сторінкою літниськового руху для нашого села. Не буду говорити про денаціоналізацію наших людей, не буду говорити про косцюлки, які ставлять по наших горах для літників латинського обряду. Приймім на хвильку, що ті косцюлки не мають на меті латинізації наших людей, але є одна сторінка того літниськового сезону, яка нашого простолюдина таки порядно деморалізує. Наш селянин бачить вистроєні пані і панянки, що „нічого не роблять, лише їдять, купаються і романсують з панами". І те так перевернуло в голові нашим селянам, що вони теж починають те саме. Наш селянин не знає, що між літниками є хворі, що приїхали туди в гори для рятування здоровля, що є там теж люди праці, що цілий рік у порохах і серед розпалених міських мурів працювали і приїхали тут набрати свіжих сил, щоб знову у задушних варстатах праці або канцеляріях без сонця і повітря тягнути своє ярмо. Отже той вакаційний відпочинок, може трохи і свавільний, не повинен нашого селянина колоти в очі і в ніякому разі не повинно це бути прикладом для наших селян, що їм теж можна літом дармувати. Для селянина літо це важка праця; він зимою має більше вільного часу, тоді хай спочиває, але літо це подвійне жниво для селян гірських сіл, бо і в полі жниво і з літниками жниво, треба їх побут використати, та не лінуватись перед ніякою працею. А то, на жаль, у деяких літниськових місцевостях наші селянки повдягались панянками, а хлопці паничами і гуляють собі разом з літниками, а працю в полі і городі виконують старі батьки, або, як нема кому робити, то збіжжя з колоса паде, а бульба хоптою заростає. Селянин вдоволяється тим чиншом, який узяв за хату, а про дальші можливости заробітку при літниках він уже не думає.

Наші літниськові місцевості розбудовуються, будують свої і чужі, та що тут цікаве, а заразом і сумне: чужі підприємці по наших літниськах тримаються, поширюють свої підприємства, а наші скоро знеохочуються і ліквідують свої підприємства, продають густо-часто в чужі руки. Кажуть, що не рентується їм їхнє підприємство. А чому чужинцеві рентується, чому чужинець не пускає з рук свого варстату праці?

Це правда, що пансіони по літниськах не дуже то рентовні, особливо українські. Великою конкуренцією для літниськових пансіонів є деякі двори і більші фільварки, котрі, маючи свою ярину, набіл та дріб, приймають літників за оплатою по 2—3 зл. денно. Можливо, що такий фільварок обстане, даючи по такій ціні харч і помешкання, бо рахує собі, що помешкання і так даром стоїть, молоко і дріб на селі дешеві, податку такий дідич від літників не платить, аренди теж ні, — але уявім собі таке: бере хтось в аренду пансіон, платить тисячу або дві тисячі злотих за вакаційний час, викупляє патент на ведення пансіону, а потім мусить купувати кожну дрібничку, бо апровізація деяких гірських літнищ дуже шванкує; то купує в дальших містах, через посередників, і платить за ярину 300% дорожче, ніж у Львові. І чи можливе є в такому пансіоні дістати утримання за 2—3 зл. денно? Навіть 5 зл. замало, тоді, коли один каляфіор коштує 70 грошів, а гість хоче 5 разів денно їсти. І що діється? Гість не застановляється над тим, чи хто може обстати, чи ні, але йде там, де за дешеві гроші може добре і багато їсти, отже приймає оферту двора чи якогось там фільварку, а пансіони по літниськах або стоять порожні, або стараються конкурувати з дворами і знижують ціни, але тоді дають гостям охлапи. Очевидно тим собі лише шкодять, та підкопують свої підприємства. Який же вихід із цього? Як довго двори та фільварки прийматимуть літників на побут з утриманням у дворі, так довго нема мови про рентовність пансіону в літниськовій місцевості. Літник піде там, де дешевше. Тут може зарадити лиху лише компетентна влада, котра повинна змушувати панів дідичів і економів викупляти патенти на приймання літників, так, як це діється з нашими людьми по літниськових оселях, де кожний селянин мусить викупляти патент на винайм кімнат для літників, а власники пансіонів (це кажу вже про державців, які платять кольосальні арендні чинші) мусять не лише патенти викупляти, але платять ріжні інші дручки: на суспільне обезпечення служби, такси літниськові і т. п. Отже хай ті тягарі поносять і ті двори, що приймають літників, а з другого боку, хай компетентні чинники подумають над злагідненням тих ріжних обмежень, які накладається на підприємців по літниськах.

Та не лише той, хто йде до такого літниська робити інтерес, платити мусить ріжні податки і драчки, але навіть звичайний літник, що їде на відпочисок до якоїсь „патентованої" місцевости літниськової, мусить платити таксу, яка виносить від 3—10 або і 20 злотих. Можливо, що там, де є ріжні культурні вигоди та приємности, то така такса є оправдана і не жаль її заплатити, але в деяких місцевостях то навіть 3 зл. жаль дати, бо за ті гроші „ґміна" нічосісінько не дає; там літник не має навіть найпримітивніших удогіднень. Ось приклад: У Гребенові було коло 3,000 літників, від яких побирано по 3 зл. Отже ґміна взяла 9,000 зл. а з тих грошей ані разу не скроплено дороги підчас гарячих днів і літники душилися в порохах, що хмарами нависали над оселею підчас проїзду авта або фіри. Мало цього, бо навіть ті удогіднення, які були давніше, як лавки при дорозі, зуб часу знищив, а ґміна не постаралась про нові. Коли Гребенів був самостійною громадою, то більше дбав про вигоди для літників, але тепер, коли прилучено його до збірної громади Славсько, то пан вуйт до Славська навіть лямпи гребенівські забрав до Славська, а літники в Гребенові ходили у тьмі кромішній аж до половини сезону; ще й коли почали відгрожуватися, що порушать справу в пресі, то з кінцем липня поставлено в Гребенові лямпи. Позатим збірна громада нічого для Гребенова не зробила і не робить.

Більшість літників по наших горах — це сини Ізраїля. Правда за останні два роки процент християн літників збільшився, за всетаки жиди є в більшості. Беручи справу з етично - морального боку, жиди деморалізують наших селян своєю релігійною індиферентністю та занадто великою свободою... Недавно читали ми в пресі, що влада розвязала дві жидівські літні оселі за забурення публичного спокою та образу публичної моралі. Отже якщо молоді жиди й жидівочки у шкільному віці відзначаються такою поведінкою, що аж ображають публичну мораль, то щож говорити про старше покоління жидівське? Хто бачив наших жидів по літниськах, той може багато про це говорити. І коли наш селянин бачить розгуканого жида-літника, що лише їсть, пє та гуляє, а ніколи його не бачить думаючим про Бога (бо модерні жиди про це не дбають!), то це має такий вплив на нашого простолюдина, що наші церкви по літниськах стали порожні. Не те вже є у латинників. Вони мають по літниськах свої сезонові косцюлки і всі масово йдуть у неділю чи свято на богослуження і густо-часто чути можна по наших літнищах: „Відочнє нема ту українцуф, кеди їх церкве пружне". І так воно виглядає... Колиб не літники українці, котрі приходять до церкви, то дуже часто в церкві був би лише дяк тай паламар. По інших селах, там, де нема літників, народ горнеться в неділю чи свято до своєї церкви, а по літниськових місцевостях аж нераз сумно глядіти на нашого бойка чи гуцула, як вистоює попід паркани, або волочиться по пляжі, а до церкви не загляне. То тим прикріше, що тоді по церквах правлять чужі священики - літники, що густо-часто співає в церкві хор літників, — то все не цікавить місцевого селянина. Перенявся вже „вільнодумством" жидівських літників — і те є болючою сторінкою літниськового руху.

Г. Марусин.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Гасе Цетерстрем.

РОЗМОВА КРІЗЬ СОН

Мешкаю в гарненькій віллі поза містом. Все там є теж „поза", а саме поза електричним освітленням, допливом води й іншими вигодами. Кімнатки трохи малі та получені трохи нещільними дверима. Вода спадає весело просто з дахів, начеб не було ринв. З рештою виявилося, що все в порядку, бо ринв справді нема. Перед дімком нема ніодного деревця, тож літом нам дуже тепло, а зимою саночкуємося свобідно з даху вділ і не боїмося, що зударимося з деревом... Чудово нам живеться, бо ми молоде подружжя.

Одної літньої ночі лежали ми вже в ліжках. Я хропів якнайліпше, а жінка не могла вснути. Збудила мене та сказала неспокійно:

— Я виразно чую, якийсь голос, що доходить з партеру.

— Так, — відповів я наслухуючи — це голос Амелії!

Треба додати, що Амелія це наша служниця.

— Таж вона з кимсь говорить! — озвалася моя жінка.

— Певно говорить крізь сон — відповів я поважно. — Нічого не бійся, серце, спи...

— Як ти можеш жартувати? Я гадаю, що в Амелії є чоловік.

— А колиб і так? Зрештою, тобі напевно причулося!

Жінка вспокоїлася й уснула. Та я не спав. За хвилину почув я щось, що мене справді вивело з рівноваги: ось чути було правильне хропіння на два голоси — грубший і тонший. Я зліз із ліжка, знайшов свічку та в самій піджамі став на пальцях сходити сходами. Двері до Амелиної кімнати були відчинені, тож я міг заглянути до середини. На канапі сиділа Амелія, біля неї сидів якийсь порядно зодягнений юнак, голову спер на її рамені й обоє смачно спали, хропіли безжурно.

Я стояв тихенько, дрижав злегка, бо ніч була холодна, та роздумував, що мені почати... чи я повинен був скрикнути:

— Геть відси, нещасний хлопче! Як смієте хропіти... себто: спати в моїй хаті? Амеліє, завтра заберешся! Встань і берися до пакування твоїх манатків!

В цій хвилині збудився юнак і глянув на мене перелякано. Я запримітив, що в першій хвилині подумав про втечу, та нараз насупив брови та озвався гордо:

— Ого, г а р н и й пан! Прийшов до служниці, що?...

Ноги мені стали трястися. Цей хитрун використав це, що я не зовсім був зодягнений і хоче викликати бешкет, щоби самому рятуватися...

Я сам зчудувався, коли почув себе, як говорив лагідним непевним голосом:

— Що тут діється? Хто ви такий? Чи не стидаєтеся заходити ніччю до чужої хати?! Амеліє — звернувся я до служниці, що пробудилася наслідком нашої розмови. — Чи ти також не стидаєшся?

Юнак підвівся з софи та сказав поважно:

— Я кохаю Амелію! Ми часто буваємо разом...

— Тут, у моїй хаті? — скрикнув я (домик купив я на рати та заплатив уже першу рату, тож я радо звав його „моєю хатою"...).

— Ми хочемо звінчатися...

— Я говорила тобі, Петре, що можуть почути! — плакала Амелія. — Що тепер про мене подумають? Що я, бідна, робитиму?

Видно, Петро не був певний, що його наречена пічне, бо мав нерішучу міну. Нараз я почув шелест на горі — певно моя жінка пробудилася. Очима душі побачив я мою жінку, що сходила у нічному одязі згори та громовим зором поглядала на наречених і зо святим обуренням викидала Амелію з нашої хати. Ну, і в наслідку мусів би я знову принайменше місяць виконувати найтяжчі обовязки, заки знайшлась нова дівчина, яка згодилась би служити на цьому відлюдді. Амелія це був виняток: служила в нас від непамятних часів, може яких пять тижнів...

— Тихо! — сказав я енергійно. — Ще не є так зле! Я вас вирятую! Молодий чоловіче, прошу за мною!

Амелія скоро поклалася назад на канапі та вдавала, що спить сном блаженних. Я взяв Петра за руку та перепровадив його їдальнею до виходу. У дверях юнак глянув на мене вдячно та пробурмотів:

— Дякую вам. Ви ненайгірший чоловік!

Вложив шапку та скоро пустився городом, залитим місячним сяйвом, до хвіртки. Та в половині дороги зупинився, вернувся та сказав пошепки:

— Прошу пана, я забув мої кальоші!

Я закляв півголосом і став шукати його кальошів. Тимчасом місяць скрився за хмаринкою, а свічка згасла. Вкінці я знайшов кальоші та викинув їх Петрові крізь вікно.

Як я вернувся до спальні, пояснив жінці:

— Я мав рацію. Амелія говорила крізь сон...

На другий день знайшов я у ждальні пару старих, знищених, величезних кальошів: показалося, що напотемки викинув я Петрові мої кальоші!

КОМУНІКАТ

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

Подаємо до відома нашого громадянства, що до Злучених Держав прибув з Англії Шановний Рис Дейвис (Mr. Rhys J. Davies), що є послом до англійського парляменту і визначним членом Партії Праці, з якої доручення він входив у 1924 році до міністерського кабінету як заступник міністра справ внутрішніх. Імя Достойного Гостя є добре відоме українському народові в Европі, чи тут на американській землі. Згадувано його часто у звязку з ріжними інтерпеляціями, які вношено в англійськім парляменті в українській справі, а зокрема в обороні українського народу, переслідуваного Польщею. Посом Дейвис приглядався до українського життя в Західній Україні, відвідуючи Галичину по ославленій польській „пацифікації". Він уважно слідкує за ходом української справи, симпатизує з українськими визвольними змаганнями і вірить в остаточну перемогу українців і у відновлення української держави.

Посол Дейвис прибув до Злучених Держав для поїздки з відчитами по ріжних американських містах, куди його запросили ріжні американські інституції, університети та клюби. „Обєднання" звернулося до Шановного Гостя з запитом, чи він не схотів би дати кілька відчитів для українців в Америці. Посол Дейвис дав на це згоду і заявив, що готов говорити на тему „**Вільна і незалежна Україна як світова проблема**". Відчити на цю тему відбудуться заходами українських організацій у Ню Йорку і Нюарку. *Перший* відчит відбудеться в неділю, **10-го жовтня ц. р., в Нюарку,** Ню Джерзі, **в Січовій Галі** (початок година 8 вечером), а другий **у Ню Йорку, в Українськім Народнім Домі, в неділю, 17-го жовтня ц. р.** (початок година 4 пополудні).

Віримо, що українське громадянство щиро повитає вірного приятеля українського народу.

Якби яка інша більша громада захотіла в себе мати такий відчит, хай віднесеться з тим до Обєднання на таку адресу:

Obyednanye
Post Office Box 122
Hudson Terminal
New York, N. Y.

ДЕЩО ПРО МІД.

Мало хто з тих, що їдять залюбки мід, знає, що фунт меду це екстракт із 7,500,000 цвітів. Людина, що хотілаб збирати мід так як бджілка, потребувалаб на зібрання фунту меду 12,500 годин, що рівняється приблизно 1,562 дням, кожний по 8 годин праці. За той час перелітає бджілка, щоб зібрати фунт меду, дорогу, що рівняється потрійному обводові землі.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НОВЕ ВІДКРИТТЯ АМЕРИКИ.

Заходом великого нюйорського щоденника „Ню Йорк Геральд Трибюн" відбувалася в Ню Йорку дводенна конференція про біжучі питання американського життя. Часопис назвав цю конференцію „Другим відкриттям Америки", підкреслюючи цим, що Америка нині шукає нових доріг і напрямних у ріжних справах — економічних, політичних, суспільних, виховних і всяких інших.

На конференцію зібралося коло три тисячі людей, жінок і чоловіків. Є між ними провідники переріжних організацій, публіцисти, журналісти, виховники, політики, тощо, отже люди, про яких нам могло би здаватися, що хто як хто, але вони повинні знати, де саме є нова Америка і як до неї йти.

У нас є люди, що не відомі як організатори, ні як публіцисти, ні як виховники, а залюбки кажуть, що вони знають, до чого ми йдемо, і якою дорогою до цеї цілі йти.

„ПРОПАЛЕ ПОКОЛІННЯ".

На першій сесії цеї конференції говорено багато про так зване „пропале покоління" („лост дженерейшен").

Цим іменем американські повоєнні письменники називали тих людей, що пішли на війну з вірою у високі ідеали, а вернувшись по вигрі додому, побачили, що всі ці високі ідеали потоптано, а звільненим з війська борцям за ці ідеали нема місця в суспільності. Тепер це поняття пропалого покоління розширяють та цим іменем називають усіх молодих людей, які не знають, за що взятися, як заробляти на хліб, як закладати родину, до чого прямувати в політиці.

Щоб знайти дорогу для цього загубленого покоління, „Ню Йорк Геральд Трибюн" улаштував конференцію, на котрій знавці й визначні діячі ріжних поглядів предложили свої погляди про пекучі питання дня.

„МЯГКЕ ПОКОЛІННЯ".

Пані Рузвелтова, жінка президента, котра сама є широко відомою як виховниця й публіцистка, виголосила промову, котрій дала заголовок: Сумління чи безладдя?

Бесідниця доказувала, що життя для нинішньої молоді в Америці не є легке. Через те молоді треба немало твердости, якої так багато мали американські піонірі, себто перші білі іміґранти з Европи в Америці.

Про твердість характеру говориться нині багато не лише в американців. Говориться за це багато по ріжних краях Европи. Говорилося колись багато й у нас. Як звичайно, не все однаково розуміється твердість. Одні під твердістю розуміють здібність переносити невигоди тіла, як наприклад голод, труди, слоту. Серед наших молодих людей в Америці за американцями говориться з подивом про людину, котра є „гард бойлд" (себто: зварений натвердо), а з опису таких людей видно, що під цею твердістю розуміється цинічну погорду до всяких засад правди, справедливости й свободи.

Пані Рузвелтова розуміє під твердістю, якої так багато мали перші піонірі, а яка придаласяб нинішній молоді серед критичних часів, моральну силу, моральну твердість, себто призnavання певних моральних засад та видержливість у цих засадах. Отже, на думку Рузвелтової, безпринципність, яку дехто з молоді вважає твердістю, є якраз мягкістю; а твердість є придержування певних моральних засад.

ГОРЕ ВІДКРИВЦЯМ!

Нюйорський посадник Ля Ґвардія дав дальші причини до пізнання тих моральних прикмет, яких треба для молодих людей у нинішніх часах.

Натякуючи на імя конференції, Ля Ґвардія пригадав слухачам, що всякі люди, які збираються відкривати щонебудь, мусять бути готові на те, що їх проголосять невідповідальними, звідниками, радикалами. Як Христофора Колюмба котрий, спираючися на думку, що земля кругла, хотів плисти довкола земської кулі на відкриття нових країв, проголосили невідповідальним фантастом, обманцем і радикалом. І так воно було все аж до нинішніх часів, коли такими прізвищами обкладають усякого хто виступає з новою думкою. Тут він натякнув на себе й на паню Рузвелт, котрої назадницькі круги Америки не пускають промовляти до своїх організацій, бо, мовляв, вона радикалка.

Отже одною з признак твердости характеру, потрібною для молоді в нинішніх часах, є здібність видержувати на своїй засадничій дорозі, без огляду на напасти з боку тих, які хочуть, щоб усе було так, як було.

ПРАВДИВІ ВАРТОСТІ.

Дальший причинок до основного питання подала Марія Дофі, представниця організації „Католицькі дочки Америки".

На її думку, молодь може легко знайти свою дорогу серед безладдя, якщо їй старе покоління допоможе пізнати справжні вартості життя, а саме, віддилити все, що яскраве й паршиве, від усього, що справжнє й реальне.

Як старе покоління поможе в цьому новому поколінню, то тоді старе покоління не буде мати потреби нарікати на те, що, мовляв, молоде покоління є гірше від старого покоління. На основі свого досвіду з молоддю бесідниця запевняла, що молоде покоління таксамо схоче заняти своє місце в господарськім світі, таксамо готове поносити тягарі, як колись інші покоління. Не треба тільки давати йому відчути, що для нього нема місця в загальному плані життя.

ПРИКЛАД ДИСКУСІЇ.

Найцікавішими промовами про шукання доріг молоддю були промови самої молоді.

Едвард і Марта Бейн, чоловік і жінка, з котрих ні одному не минуло 25 літ життя, говорили про те, як „молодь шукає доріг у подружжі". Молодий архитект Джуліен Гонт говорив про те, як він, як молодий укінчений архитект, шукав роботи, як він сподівався незадовго станути на верху професії, а замісць цього все „діставав лопатою по роті". Мек Вилиємс, котрому мабуть іще й 20 літ нема, говорив про те, як молодь з нуждарських дільниць міст може пізнати суспільні заходи для молоді й набратися розуміння ідеалів і культури.

Ці молоді люди дали хто зна чи не найкращі причинки до дискусії конференції тому, що вони говорили виключно про свої власні переживання. В цьому конференція, зложена з досвідчених людей, постарілих у переріжній громадянській роботі, добачувала велику вартість. Звісно, в людей інакшої культури молодих уважають за людей нижчої кляси, які не мають права мішатися в дискусії поважних людей. Якби молодий чоловік хотів між старшими сказати своє слово, йому сказалиб: „А ти, смаркачу, яким правом сюди?"

МОЛОДІ Й ПОДРУЖЖЯ.

Крім цього дискусії, які повели молоді люди, були вартісні тому, що обертались коло найбільш типічних (звичайно, пересічних) питань, з якими приходиться стрічатись молодшому поколінню.

Наприклад, у своїй дискусії про те, як молодь знаходить свою дорогу в подружжі, молоді подруги, Едвард і Марта Бейн, говорили про такі питання: Чи дружитися молодим людям, як чоловік не заробляє досить грошей, щоб удержати родину власним зарібком? Як подружитися, то чи працювати жінці далі, чи віддатися господарці й мати діти? Коли мати діти, то як забезпечити родину? Коли жінці працювати далі, то як обходитися чоловікові без певних вигод, котрі жонатий чоловік звичайно має? Яке відношення до батьків другої дружини, себто до тестя й тещі, чи свекра й свекрухи?

Декотрі з цих питань приходиться розвязувати й батькам цих дітей, але декотрих батьки не розвязували: їх упертше приходиться розвязувати теперішній молоді. Якщо так, то наскільки помічною може бути порада батьків, коли батьки такого досвіду не мали?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Оборонятиме чемпіонат.

В пятницю, 8. жовтня ц. р., наш борець-чемпіон Бронко Нагурський буде оборонятиі свій титул у боротьбі з Рей Стілом. Надіємося, що українець вийде переможцем. Місцем боротьби буде „Арена".

Михайло Ільків.

БРУКЛИН, Н. Й.

Берім участь у литовськім святі.

В суботу, 9. жовтня ц. р., буде влаштований у ново збудованій народній литовській домівці під ч. 137 Гренд стріт „День Вильна". Буде це свого роду протест проти польського імперіялізму і загарбання Польщею українських і литовських та білоруських земель. Литовські організації прохають українців з Бруклина взяти в тім святі громадну участь.

ЛУДЛОВ, МАСС.

Заснування відділу ОДВУ.

В неділю, 26. вересня ц. р. прибув до нашої громади п. Е. Ляхович, головний організатор ОДВУ, і виголосив до численно зібраної місцевої публики обширний доклад. Він говорив на початку до української молоді, даючи їй пояснення також англійською мовою. Передівсім бесідник заохочував молодь, щоб орґанізувалася, брала участь у суспільнім житті, бо тільки тим способом вона виробиться і потім навіть в американськім житті зробить успіх. Далі він наводив причини, чому наша молодь повинна цікавитись українським життям та брати участь в українських організаціях. Бо колись нашій молоді прийдеться брати активну участь у будуванні української держави. А також колись нашій молоді прийдеться перебирати ті матеріяльні і моральні спадки, що їх оставлять старші покоління. От хочби в такій організації, якою є У. Н. Союз. Він також говорив, що родичі повинні самі заохочувати своїх дітей до участи в українськім громадськім житті, бо коли діти пізнають краще українську культуру й українські змагання, то будуть більше поважати самих родичів. У висліді закликав до створення відділу ОДВУ.

Для старших бесідник дав окремий свідчит, у якім зясував, чому старші також повинні брати участ у громадянськім житті, як теж розказав про те, що тепер діється на наших землях.

По нім забрав слово місцевий діяльний громадянин, учитель танців пан П. Шило, що також представив присутнім, чому вони повинні організуватися та чому повинні створити в себе відділ ОДВУ. Він приобіцяв, що буде їм помагати в провадженні організації, а також буде далі вчити танців, хоч сам мешкає далеко, 13 миль від Лудлов.

Після цього розвинулася широка дискусія, в якій забирали слово місцеві старші громадяни, а також молодь. По вичерпанні дискусії приступлено до створення нового відділу ОДВУ. Покищо вписалися 43 члени. Та присутні висказали побажання, щоб із вписаних членів, серед яких більшість творить молодь, створити два відділи: один для старших і один МУН, а це тому, щоб молодші могли собі самі собою рядити і в той спосіб виробляалися на змінів і відважних громадян.

Ми віримо, що відтепер праця в нашій громаді знов піде краще, так, як вона колись ішла. А з того буде користь для самої громади, як теж для нашої спільної ідеї, для визволення українських земель зпід ворожого панування. Зборами проводив голова місцевого відділу У. Н. Союзу, ч. 253, Демян Харко.

Іван Приступа,
секр. 253 від. У. Н. Союзу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РАДІО.

Починаючи **в суботу, дня 9-го жовтня, 1937,** кожної суботи, точно **в годині 1-шій** пополудні, буде надавана Українська Програма зі стації **KQV** в Пітсбурґу, Па.

Українську Програму влаштовує фірма знаного порошку до прання й чищення **„ТАРСОН".** 32-4

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 24-го вересня зістав забитий автом, член Молодечого Департаменту, від. 176 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., **Василь Бабяк,** син Петра і Марії Бабяк. Василь їхав на ровері і попав під авто, яке розбило йому голову.

Похорон відбувся дня 28-го вересня з дому жалоби під ч. 9114 Greenwood Ave.

В. Й. П.

П. Бабяк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВАЙТСТОНЕ, Н. Й. Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 8-мій вечером, в домі тов. М. Барана, 149-20 9-та Евеня. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до полагодження. Неприявний член, буде караний після статута. — М. Баран, предс.; М. Дзярський, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство „Дністер", від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 9-го жовтня, в годині 8-мій вечером, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Кожний член має бути приявний на цих зборах і вирівнати свої належитости. Важні справи на цих зборах, тому приявність кожного члена є конечна. — Д. Костишин, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикваратльні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі 217-219 Іст 6-та вул. Просимо членів прийти на час, бо маємо важні справи до вирішення, як також просимо членів принести на ці збори тікети, або гроші, котрі були розібрані до продажі, щоби зробити точніший рахунок з балю. Напоминаємо довгуючих, щоби вирівнали свої залеглости. Просимо членів старатись вписувати своїх дітей, або приєднувати нових старших кандидатів у члени. — Е. Парницький, секр.

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСЕ ПАТРІОТИЧНЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО В АМЕРИЦІ, ЩО ЗУСИЛЛЯМИ ПРЕОСВЯЩЕНОГО ВЛАДИКИ КОНСТАНТИНА І ПРИ ЛАСКАВІЙ ПОМОЧИ НАШИХ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ, НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТІЯ ПР. ДІВИ МАРІЇ ПОВСТАЛА ПРИ УКРАЇНСЬКІМ КАТОЛИЦЬКІМ КАТЕРДРАЛЬНІМ ХРАМІ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ НОВА ЦЕРКОВНО-НАРОДНЯ ТВЕРДИНЯ:

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЛІЧНИЦЯ І ДІМ ДЛЯ СТАРЦІВ

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ І ВІДКРИТТЯ

довершить Ексцелянція Преосвященний КИР КОНСТАНТИН при участи нашого священства.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1937 РОКУ

В ГОДИНІ 6-тій ВЕЧЕРОМ.

ЗАРАЗ ПО РЕЛІГІЙНІЙ ЦЕРЕМОНІЇ В ВПРИЯВНОСТИ ПРЕОСВЯЩЕНОГО ВЛАДИКИ Й ІНШИХ ВИЗНАЧНИХ ГОСТЕЙ ВІДБУДЕТЬСЯ В САЛІ ГОРОЖАН під ч. 849 N. FRANKLIN STREET

СПІЛЬНА ВЕЧЕРА

ВСТУП НА ВЕЧЕРУ ЗА ТІКЕТАМИ.

На ці торжества запрошуємо все наше громадянство. 233

ЗА КОМІТЕТ: о. Д. Ґресько, Антін Пашук, Іван Борисевич, Степан Олесь, Василь Волчанський, пані Анна Каричук, Василь Коцюбинський, Григорій Лесюк, Мих. Рибак, Ілля Дикан.

УВАГА! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

БРАТСТВО СВ. АРХ. МИХАЇЛА, ВІД. 142 У. Н. СОЮЗУ

святкуватиме

30-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ

СВОГО ІСНУВАННЯ

БЕНКЕТОМ КОНЦЕРТОМ І БАЛЕМ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1937 РОКУ

В годині 10-тій рано всі чени мають прийти з відзнаками до церкви св. Володимира на Службу Божу і панахиду за померлих членів. — В годині 2-гій пополудні, відбудеться БЕНКЕТ в Українськім Народнім Домі, 214-216 Фултон вул., Елизабет, Н. Дж. — Підчас бенкету будуть **співи, музика і українські танки.** — Святочну промову виголосить **Микола Мурашко,** гол. предс. У. Н. Союзу. — **В годині 6-тій ввечір** відбудеться **БАЛЬ,** на якім буде грати знаменита орхестра.

ВСТУП НА ОБІД $1.00 ВІД ОСОБИ. — ВСТУП НА БАЛЬ 35 центів.

На це свято запрошуємо всі Хвальні Братства, Товариства, Сестрицтва, Клюби та всіх чесних громадян, місцевих і з околиці, до численної участи. Хто прийде певно не пожалує, бо забавиться гарно при добрій музиці, свіжих напитках та смачній перекусці. — **Комітет.** 233

НЕЩАСЛИВІ І РІДКІ ВИПАДКИ

—o—

У Марсейлі відбувся зїзд лікарів „Товариства негайної помочі". На цьому зїзді д-р Едмонд Бієрі мав реферат на тему ріжних нещасливих випадків, які йому доводилося зустрічати в його практиці. Найчастіші та найдивніші випадки траплялися йому в моряцькій частині міста коло „Старої пристані", де вночі збирається всяка міжнародня голота.

Орангутан душиться.

Одної зоряної ночі на сигнал д-р Бієрі поїхав із своїми помічниками до „Старої пристані". Там стояла циркова буда зо звіринцем. На місці нещастя лежала величезна руда мавпа. Лікар, підійшовши ближче, зжахнувся: голова з цієї мавпи була людська. Виявилося, що він мав перед собою чоловіка, переодягненого в шкіру орангутана. Цирковий артист лежав мертвий. Як це все сталося? Він виступав, як що вечора, у своїй ролі — орангутана. Нараз серед гри його жести стали щораз більше нервові та дивоглядні; він дістав корчів і впав на землю. Заки приїхав лікар, він у же не жив. Лікар розслідив тіло і ствердив, що артист задушився дуже дивним способом. Маска, яку він носив на голові — череп орангутана — мала теж правдиві малпячі зуби; ці зуби відірвалися і влетіли йому до горла. Заки він устиг скинути маску, задушився.

Куля, козел і авто.

Одного разу треба було прийти з поміччю сержантові, що не мав служби. Він чистив свою пістолю, коли нараз куля прошибла його руку, відбилася від металевої каси і вернувшись зранила його в коліно. Є це такий рідкий випадок, що злющу кулю сховали до музею з описом нещастя.

Цікава була пригода марсейльської багачки Анни Ромен, що вночі виходила на вулицю — жебрати, а вдень на окраїнах міста перебувала на леваді, де випасали худобу. Раз один козел, що пасся там, напав на паню Ромен і поколов її рогами. Три роки пізніше д-р Бієрі приїхав на те саме місце до тої самої пацієнтки. Той самий козел знову поколов паню Ромен і зараз таксамо відвернувся від неї, як колись. Ще частіще і точніше повторялися нещасливі випадки з автомобілістом Жаном Поаріє, який при першій катастрофі зломав руку, при другій ліву ногу, у дальших катасрофах праву ногу і праву руку, нарешті обидві руки та обидві ноги.

WPA ПОМАГАЄ НЕМІЧНИМ

Адміністрація Поступу Праці віддає по цілім краю багато своїх услуг для немічних людей, котрим ні їх рідня ні стейтові власті не годні допомогти.

Інваліди, каліки, отемнілі й умово немічні люди, приміщені по заведеннях, або ті, що не годні вийти зо свого помешкання, дістають поміч з ріжних проєктів, у котрих працюють допомогові робітники.

Діти, котрі ніколи не будуть усилі ходити до школи, побирають науку вдома, де вчаться азбуки, ручних виробів, музики й мистецтва. Тим, котрі хвилево здержані від школи через лікування дитячого паралїжу або інших недуг, що вимагають довшого часу на видужання, теж постачають шкільних лекцій, щоб вони не оставалися з наукою позаду інших. Піклуванки WPA вчать паралітиків вправ, щоб їх ніжні частини тіла дорешти не задеревіли.

Члени виховної служби відвідують немічних малих дітей кілька разів тижнево й оповідають їм казки, котрі представляють картинами, рисованими на чорних картинах, а деколи навчають хорих, щоб самі рисували картини.

Сліпим особам, як дітям так і дорослим, дають поміч інструктори та вчителі розривок WPA, котрі їх відвідують удома, навчають їх ремесла, штучних робіт, плетення та гафту. Поверх 13,700 звукових машинових книг випродуковано на проєкті WPA і випозичають їх сліпим людям, враз з потрібними кружками.

Демонструючи уздоровляючу вартість музики для калік, два вчителі з федерального музичного проєкту ведуть курси навчання музики у заведеннях стейту Мінесота для дітей-калік з визначним успіхом. У Сейнт Пол курси відбуваються три рази тижнево, для 104 осіб школи Линдсея для дітей-калік. У Минеаполісі, в школі Давлинга для дітей-калік, подібний проєкт поступив один крок уперед. Учитель зорґанізував з 29 членів орхестру, котра є одинокою того роду в державі. Цей проєкт не тільки продукує знамениту музику, але теж показався корисним як уздоровляючий засіб у випадках мязових корчів. Діти вчаться придержувати музичні струменти і тим набирають контролі над розстроєними мязами. Одна пацієнтка так подужала, відколи вступила до орхестри, що перестала вживати візкового крісла.

Лялькові сценічні вистави по заведеннях для умово хорих приносять полекшу, таксамо як музика дає розраду дітям з тілесними недомаганнями. Проєкт лялькових вистав у шпиталі Белвю приніс знамениті вислідн.

У дитячих відділах при міських шпиталях Ню Йорку; Портленд, Орегон; Мобіл, Алабама, як теж багато інших міст, діти перший раз мали нагоду бачити циркові вистави, завдяки дружинам WPA, котрі обїздять такі інституції. Минулого літа на одній виставі у місті Ню Йорку було 2,500 дітей. Відповідні кружки влаштовують водевілі та лялькові представлення теж по шпиталях, реформаторіях та інших громадянських інституціях.

У стейті Висконсин Відділ Розривкових Проєктів приготовляє таку поміч для тисячі чоловіків, жінок та дітей, котрі через свою неміч мусять перебувати у замкненні. Та служба має за ціль допомагати обезвладненим одиницям пристосовуватись до нормального пожиточного життя через навчання їх займаючого мистецтва.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в в годині 12-тій вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс вул. Обовязком кождого члена є явитися на збори, тому що є важні справи до полагодження. Взиваємо всіх членів, щоби сповнили свій обовязок супроти свого відділу і батька Союзу. Тим обовязком є: кождий член нашого відділу повинен зорганізувати хотяй одного нового члена до кінця цьоро року! А коли це зробимо, то наш відділ буде найбільшим не тільки в стейті Іллинойс, але стане найбільшим на цілу Америку. — М. Барабаш, предс.; Л. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 8:15 ввечір, в галі Укр. прав. громади 33 Іст 14-та вул. Члени, котрі з якихсь причин не можуть бути приявними на зборах відділу, є зобовязані доручити свої членські вкладки касієрові Андрійови Ґелетійови, котрий урядує в своїм офісі цілий день під ч. 33—3та Евеня між 9 і 10-тою вулицею. — М. Близнак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сес. Рож. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в гали парохіяльній, в годині 3-тій пополудні. Просимо члениць прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Напоминаємо тих члениць, котрі довгують, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Також просимо члениць вписувати своїх дітей до Союзу. — Олена Скробач, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (132)

Тарзана запроторили в тюрму, що містилася в підземеллі святині. Ця тюрма була огороджена грубезними штабами, які було неможливо не тільки зломати, але навіть бодай трошки зігнути. Знадвору клітки Тоґаґаль поставив найвірнішого вартового, що мав під загрозою смерти стерегти вязня, щоб королева не захотіла його увільнити.

В інші тюремні клітки були запроторені осталі вязні. Джордж ходив заклопотано по кімнаті і не знав, що на це все говорити. Звертаючись до Дарнота, він жалісно сказав: „Здається, ми пропали мов щурі, ні за цапову душу. Та найгірше це, що моя дівчина вдома не знатиме, що зо мною сталося. Вона буде собі гадати, що я її зрадив".

Дарно потішав його, як міг. Він показав йому схований револьвер, який іще міг придатися в критичному моменті. „Що один револьвер поможе проти міліонів тих потвор?" Вчувши про револьвер, Тарзан насторочив вуха. Впевнившися, що Дарно справді має револьвер, Тарзан приказав застрілити сторожа; але тоді, коли сторож буде близько клітки, щоб можна було дістати ключі.

Ім усім знову вступила надія в серце. Дарно тепер почав пильно слідкувати за сторожем, щоб положити його трупом, коли він підійде до клітки. Він не мусів на це довго ждати. Сторож справді підійшов близько до клітки. Дарно вистрілив і положив його трупом. Але, падаючи, сторож повалився від них так далеко, що не можна було досягти його руками.